

Johannes 2 – Samenvatting (Betacursus 02 - © 2005-2008 Deltacursus)

Jezus verandert water in wijn (2:1-10). Op de derde dag nadat Jezus en zijn discipelen van Betanië naar Kana (ongeveer 50 km) gelopen hadden, was er een bruiloftsfeest. Maria, de moeder van Jezus, was waarschijnlijk een helper bij het bruiloftsfeest. Dat verklaart waarom zij op de hoogte was dat de wijn bijna op was en waarom zij de dienaren een opdracht mocht geven (2:3,5). Van alle aanwezigen wist Maria het beste wie Jezus was: “De Zoon van de Allerhoogste voor wie niets onmogelijk is” (Lucas 1:37) en zij verwachtte een wonderwerk. De relatie van Jezus ten aanzien van zijn moeder (2:4). Letterlijk: “Vrouw, wat is het voor mij en voor u?” GNB: “Is dat uw zaak of mijn zaak?”. Goede vertaling: “Waarom belast u mij hiermee, vrouw?” Jezus noemt zijn moeder ‘vrouw’, wat niet oneerbiedig is bedoeld. Hij geeft aan dat *de relatie tussen zijn moeder en hem is veranderd*. Maria moest hem niet langer zien als alleen maar haar zoon (vgl. Lucas 2:51). Zij moest hem gaan zien als haar Heer (vgl. Marcus 3:31-35; Handelingen 1:14)! Het uur voor Jezus (2:4). Letterlijk: “Mijn uur is nog niet gekomen”. Jezus geeft te kennen dat hij bewust is dat God hem een taak heeft toevertrouwd en dat hij gereed is op te treden wanneer God wil dat hij Gods plan uitvoert. *Gods eeuwige plan heeft voor elk onderdeel een bepaald tijdstip*. Hier gaat het om het tijdstip om zijn heerlijkheid te openbaren (vgl. “het tijdstip om te lijden”, Johannes 7:30; 8:20; 12:23; 17:1, en “het tijdstip voor de hemelvaart”, Johannes 13:1). Het ging niet om het oplossen van een probleem maar om het openbaren van God! Zijn heerlijkheid wordt pas ten volle openbaar wanneer hij verhoogd wordt (aan het kruis, bij de opstanding en bij de hemelvaart; vgl. 12:27-28). En toch heeft Jezus haar verzoek ingewilligd, het wonderteken gedaan en daarmee voorlopig iets van zijn heerlijkheid geopenbaard. Het Joodse reinigingsritueel (2:6-9). De Farizeeën hadden bepaald dat men zijn handen ritueel moest wassen vóór het eten (Marcus 7:3). Het water werd uit stenen watervaten geschept en dan over de handen uitgegoten, terwijl de persoon zijn ene vuist in de andere hand draaide. De watervaten konden elk ongeveer 75-115 liter water bevatten. Het wonderteken (2:9-10). Wat waarschijnlijk gebeurde, was dat de dienaren *water* uit de vaten schepten en dat het water in *wijn* veranderde voordat de ceremoniemeester het proefde.

Mogen christenen wijn (alcohol) drinken (2:10)? Het drinken van gefermenteerde drank is niet per se verkeerd. Wijn was een deel van het dagelijkse voedsel. De Israëlieten mochten met hun ‘tienden’ voedsel, *wijn en andere bedwelmende drank* kopen te einde *met vreugde* feest voor het aangezicht van God in de tempel te vieren (Deuteronomium 14:22-26). Jezus en zijn discipelen dronken wijn als deel van hun dagelijks voedsel (Matteüs 11:19). Jezus veranderde zelfs water in wijn tijdens een bruiloft (Johannes 2:9-10). In Palestina worden de druiven rijp tussen juni en september. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat de wijn die vier tot vijf maanden na de druivenoogst geserveerd werd iets anders was dan gefermenteerde druivensap, d.w.z. echte wijn waarvan men dronken kan worden! Als gevolg van de bedwelmende aard van wijn werd het drinken daarvan in de bijbel beperkt. Te veel drinken en dronkenschap wordt in de bijbel streng verboden. In het Oude Testament werd de priesters verboden wijn en andere gefermenteerde drank te drinken als zij dienst deden in de tempel (Leviticus 10:9). Israëlieten die een gelofte aflegden moesten zich van wijn onthouden voor de periode van hun gelofte (Numeri 6). Regeringsleiders moesten letten op hun drinkgewoonten, zodat zij niet vergeten zouden recht te spreken (Spreuken 31:4-5). In het Nieuwe Testament moeten geestelijke leiders zelfbeheerst zijn met betrekking tot het drinken van wijn en zij mogen nooit dronken worden (Jesaja 28:7; 1 Timoteüs 3:2-3,8). Mensen die leven in dronkenschap en braspertijen zullen het koninkrijk van God niet beërven (Galaten 5:21; 1 Petrus 4:3). In bepaalde omstandigheden is het drinken van wijn verkeerd. Christenen mogen andere christenen, die overtuigd zijn dat het drinken van wijn of gefermenteerde drank zondig is, niet aanstoot geven door wijn in hun tegenwoordigheid te drinken (Romeinen 14:21-23). Omgekeerd mogen deze mensen christenen, die wel wijn drinken op andere gelegenheden, niet veroordelen (Romeinen 14:1-4).

Het begin van zijn wondertekenen (2:11). Niet een wonderwerk maar een wonderteken (2:11). Het wonder is niet alleen een *daad* van barmhartigheid in de fysieke werkelijkheid, maar een *teken* dat tegelijk wijst naar een geestelijke werkelijkheid dat boven deze aardse werkelijkheid heen wijst. Dat wat plaatsvindt in *de schepping* wijst naar wat plaatsvindt in *de herschepping*! Het wonderteken is een bewijs van het goddelijke gezag en majesteit (heerlijkheid) van de dader. De bedoeling is om de aandacht van de toeschouwer te leiden van de *wonderdaad* naar de *wonderdoener*! B.v. ‘de vermenigvuldiging van brood’ (6:14,26) wijst naar ‘het Brood des levens’ (6:35); ‘de genezing van een blinde’ (9:16) wijst naar ‘het Licht van de wereld’ (9:5); ‘de opwekking uit de dood’ (11:47; 12:17-18) wijst naar ‘de Opstanding en het Leven’ (11:25-26) en ‘het veranderen van water in wijn’ (2:9) wijst naar ‘de heerlijkheid en overvloed van Christus’ (2:11): Jezus is gekomen om leven in overvloed te geven (10:10). Hij bewaart het *allerbeste* tot het *allerlaatst*! Wondertekenen en geloof. De wondertekenen van Jezus werden opgeschreven, niet met de bedoeling dat mensen *zouden beginnen te geloven*, maar dat zij *zouden aanhouden te geloven* dat Jezus daadwerkelijk de beloofde Messias (Christus) is (20:30-31). Wondertekenen zijn niet het middel om mensen tot geloof te brengen (12:37-38)! Geloof komt door het horen van de woorden van Jezus en dus door de verkondiging van de woorden van Jezus (Romeinen 10:14-17)! En God spreekt zijn laatste woord in en door Jezus Christus (Hebreeën 1:1)! “Zijn discipelen geloofden in hem” betekent niet dat zij pas hier tot geloof kwamen, maar dat hun geloof verder versterkt werd.

Jezus ging af naar Kafarnaüm (2:12). Kana en Nazaret lagen hoog op het plateau en Kafarnaüm lag laag bij het Meer van Galilea. Johannes en Jakobus woonden met hun vader Zebedeüs en moeder Salome waarschijnlijk in Kafarnaüm (Marcus 1:19-21).

Jezus ging op naar Jeruzalem (2:13). Het meer van Galilea ligt ongeveer 200 meter onder zeeniveau en Jeruzalem ligt in bergachtig gebied op ongeveer 760 meter boven zeeniveau.

Het paasfeest van de Joden was dichtbij (2:13). Het Joodse paasfeest was een feest ter herdenking van de uittocht uit Egypte. Het paaslam werd op de 14e dag van de maand Abib (april) geslacht en het feest van de Ongezuurde Broden vond gedurende de volgende zeven dagen plaats. Later werd van alle jongens boven de twaalf jaar verwacht dat zij naar het paasfeest kwamen. Dit paasfeest was in april 27 n.C. De andere Joodse feesten in dit Evangelie: het paasfeest van 28 n.C. (6:4); het feest van de tempelwijding in de winter van 29 n.C. (10:22) en het paasfeest van 30 n.C. (11:55; 12:1; 13:1; 19:31). De andere evangeliën noemen alleen het laatste paasfeest. Johannes verduidelijkt de Joodse feesten omdat velen van zijn lezers niet-Joden waren, die de verschillende gebruiken van de Joden niet kenden.

De eerste tempelreiniging (2:14-17). De Joden maakten hun tempel tot een markt. Elk Jood mocht een dier naar keuze meebrengen om te offeren. De Joden die van heel ver kwamen, mochten een offerdier in Jeruzalem kopen. Ook moest elk Jood de tempelbelasting van een halve sikkil betalen (Exodus 30:13). De Joden die uit andere landen kwamen moesten hun geld omwisselen. Niet-Joden mochten niet in de tempel komen, maar wel op het tempelplein van de heidenen (vgl. Efeziërs 2:14-18). Annas was een heel invloedrijke persoon in de Sanhedrin. Hij wilde zijn eigen schatkist spekken door profijt te maken van de jaarlijkse paasfeesten en gaf toestemming aan mensen om offerdieren op dit tempelplein te verkopen. Daarom waren er veel verkopers en geldwisselaars op dit tempelplein, die ook profijt wisten te trekken van hun handel. Jezus deed verschillende dingen vaker dan één maal: de vermenigvuldiging van broden en vissen, de genezing van blinden en de uitdrijving van demonen. Hij vertelde de gelijkenis van het verloren schaap tweemaal, in Matteüs 18 over kinderen en in Lucas 15 over tollenaars en zondaars. Hij heeft waarschijnlijk meerdere keren in verschillende omstandigheden onderricht over dezelfde onderwerpen gegeven. De tempelreiniging in Johannes 2:14-17 vond plaats aan het begin van het optreden van Jezus, in ongeveer maart 27 n.C., maar de tempelreiniging in Matteüs 21:12-13 (Marcus 11:12-17) vond drie jaar later plaats aan het einde van zijn bediening, in april 30 n.C. De Joden hadden dus niets geleerd uit dit optreden van Jezus! Het rechtvaardige optreden van Jezus. Met een zweep joeg hij allen de tempel uit en smet hun geld op de grond. ‘Allen’ verwijst alleen naar de handelaars die in de context genoemd worden en niet naar de aanbidders in de tempel. De toorn van Jezus is een heilige en rechtvaardige toorn (vgl. Romeinen 1:18). Ook zijn optreden is heilig en rechtvaardig (vgl. Romeinen 1:28-32). Dit is een voorproef voor wat hij bij zijn wederkomst gaat doen (vgl. Openbaring 19:15). Al is ‘de roede’ vandaag in de zondige menselijke cultuur niet populair, in de cultuur van het koninkrijk van God is het een noodzakelijk instrument om te straffen (Spreuken 13:24; 19:18; 22:15; 23:13-14; 29:15; 20:30). De handelaars in ‘het huis van zijn Vader’, de oudtestamentische tempel, worden door Jezus verjaagd. Zo zullen ook de vernietigers van Gods nieuwtestamentische tempel, het lichaam van de christen, door God vernietigd worden (1 Korintiërs 3:16-17).

Het afbreken en opbouwen van de tempel (2:18-22). Dit is een raadsel of illustratie. Deze uitspraak werd later in de rechtzaken tegen Jezus (Matteüs 26:61) en Stefanus (Handelingen 6:14) gebruikt. Maar Jezus sprak over de tempel van zijn lichaam (2:21). De betekenis van deze illustratie is als volgt: • Hoewel jullie de tempel van mijn lichaam zullen afbreken, zal ik niettemin na drie dagen uit de dood opstaan! • En hoewel jullie door mij te doden jullie eigen stenen tempel met het gehele godsdienstige systeem daarmee verbonden zullen afbreken, zal ik niettemin door mijn opstanding een volkomen nieuwe tempel met een volkomen nieuw systeem van aanbidding oprichten. Jezus doelde op de oprichting van de Christelijke Kerk en de aanbidding van de Vader in Geest en in waarheid (4:23-24; vgl. 2 Korintiërs 6:16; Efeziërs 2:19-22; 2 Tessalonicenzen 2:4)!

Voorbeelden in de bijbel van fysieke zaken die fungeren als symbolen van geestelijke zaken. De Joden zeiden, “46 Jaar heeft de bouw van deze tempel geduurd en u wilt hem in drie dagen weer opbouwen?” De tempel is herbouwd in 516 v.C. onder Zerubbabel (Ezra 6:15), maar Herodus begon aan verdere uitbreiding en verfraaiing van deze tempel in 19 v.C. De Joden konden keer op keer het onderscheid tussen fysieke zaken en geestelijke zaken niet maken. Steeds legden zij de woorden van Jezus *letterlijk* uit. Bijvoorbeeld: • Nicodemus dacht aan fysieke wedergeboorte terwijl Jezus over geestelijke wedergeboorte sprak (3:3-8). • De Samaritaanse vrouw dacht aan fysiek water terwijl Jezus over geestelijk water sprak (4:14-15). • De discipelen dachten aan fysiek voedsel terwijl Jezus over geestelijk voedsel sprak (4:32-34). • De Joden dachten dat Jezus sprak over zijn vlees eten en zijn bloed drinken, terwijl Jezus sprak over het leren kennen van hem en het aannemen van hem door geloof (6:40,54). • De Joden dachten dat Jezus naar een ander land zou gaan, terwijl Jezus over de hemel sprak (7:34-35). • De Joden dachten aan de fysieke dood, maar Jezus sprak over de eeuwige dood die bestaat uit een eeuwige gescheiden zijn van Gods tegenwoordigheid en liefde (8:51-52). • De discipelen dachten dat Lazarus alleen maar in slaap gevallen was, terwijl Jezus zei dat hij gestorven was (11:11-12). Na zijn opstanding uit de dood herinnerden zijn discipelen zich dat hij dit gezegd had. Pas toen geloofden zij de Schrift (de profetieën over zijn dood, Jesaja 53, en zijn opstanding, Psalm 16) en alles wat Jezus gezegd had (vgl. Lucas 24:25-27,44-45).

Tijdelijk geloof en volhardend geloof (2:23-25). De aard van echt geloof (2:23). Veel mensen kwamen tot geloof in zijn naam omdat zij de wondertekenen zagen die hij deed. Niet alle ‘geloof’ is een verlossend geloof. De demonen geloven (namelijk dat de God van de bijbel de enige God is) en zij sidderen (Jakobus 2:19). Veel discipelen *begonnen* in Jezus te geloven, maar *bleven niet geloven* en gingen uiteindelijk niet langer met hem mee (6:66). Wanneer het woord ‘geloven’ in de verleden tijd staat, dan geeft het aan dat deze mensen *op een bepaald moment in Jezus geloofden* (b.v. omdat zij een wonderwerk zagen), maar *niet aanhoudend en volhardend in hem geloofden* (dat uitgedrukt wordt wanneer het woord ‘geloven’ in de tegenwoordige tijd staat). Jezus weet wat er in een mens omgaat (2:24-25). Jezus beschouwde niet al deze mensen als ware gelovigen aan wie hij zijn zaak kon toevertrouwen. Hij kende hen omdat hij in hun harten kon kijken (vgl. 2 Kronieken 16:9)! Hij kent hun geheimen (vgl. Hebrëeën 4:13). Hij kende ook het hart van Petrus, Natanaël en Nicodemus.